

หมากแพง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

เทศน์พระ วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ

ทำไมมีความจำเป็นต้องฟัง

ฟังธรรมะ ฟังธรรมะเพื่อกลั่นกรองหัวใจของตัวเอง เพราะธรรมะจากหัวใจของตนก็เกิดขึ้นมาเหมือนกันไง เวลาคนที่ธรรมเกิด ๆ ธรรมเกิด ๆ พอจิตสงบแล้วมันจะรู้มันจะเห็นของมันนะ มันจะมีปัญญาของมันเคลื่อนไหวไปของมันไง นี่ธรรมเกิด ถ้าธรรมเกิด มหัศจรรย์ด้วยนะ ธรรมเกิด เพราะเราคิดไม่ถึง คาดไม่ได้ แล้วมันเกิด นั่นธรรมเกิด แต่มันไม่ใช่มรรค

เวลาเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา มีสติสัมปชัญญะควบคุมดูแลรักษา ยกขึ้นสู่วิปัสสนาใช้สติปัญญาไปมันแตกต่างกันไป สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นจากสติสัมปชัญญะ ปัญญาเกิดขึ้นจากการควบคุมและดูแล ปัญญาเกิดขึ้นจากการฝึกหัดของตนขึ้นมา มันจะเป็นภาวนามยปัญญาที่มหัศจรรย์

ความมหัศจรรย์ เราควบคุมดูแล ควบคุมดูแลขึ้นไป เห็นไหม ถ้ามันไม่สมมุจเฉบพาน มันไม่มีขณะ มันไม่เป็นสัจจะความจริงขึ้นมา มันเสื่อมได้

เวลามันเสื่อมขึ้นไปนะ เอ๊ะ! ทำไมมันเป็นอย่างนี้ละ เอ๊ะ! เอ๊ะ!

“เอ๊ะ!” นี่สำคัญมากเลย แต่คนเราส่วนใหญ่แล้วมันไม่ “เอ๊ะ!” มันเอาสัญญา ความจำได้หมายรู้มาเป็นธรรม เอาความจินตนาการตั้งแต่อดีตชาติ ตั้งแต่ครั้งดีกดำบรรพ์ไฟนุ่นมาวินิจฉัยแล้วว่าเป็นธรรมๆ ไร เป็นธรรมๆ มันก็เป็นสัจจะความจริงไป

นี่ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อสัจจะความจริงอันนั้น ถ้าฟังธรรมเพื่อสัจจะความจริงอันนั้น สัจจะความจริงอันนั้นอยู่ที่ไหน

สัจจะความจริงอันนั้นก็อยู่ที่ชีวิตเรานี่ไง อยู่ที่ภวาสวะ อยู่ที่ภพ อยู่ที่จิตเวียนว่าตายเกิด ในวัฏฏะ

จิตดวงใดไม่มีมรรค จิตดวงนั้นไม่มีผล

จิตดวงใดมีมรรคขึ้นมา มรรคผลมันเป็นอย่างไร

ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ไม่ใช่อัตตคิลมถานุโยค กามสุขัลลิกานุโยค ไม่ใช่ทางสองส่วนของโลกนี้ ไม่ใช่ถูกและผิด ไม่ใช่

ถ้าเป็นความจริงๆ มันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของตน ถ้าเป็นสัจจะความจริงขึ้นมาในหัวใจของตน สนุทฺธิฐิโก รู้แจ้งเฉพาะหัวใจของตน ถ้ารู้แจ้งเฉพาะหัวใจของตนแล้ว สนุทฺธิฐิโก ไม่ต้องให้ใครรับรอง ไม่ต้องให้ใครรับประกันทั้งสิ้น มันเป็นสัจจะเป็นความจริงอันนั้น แล้วถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริงอันนั้น เห็นไหม มันเหนือสามโลกธาตุ

วัฏฏะไง กามภพ รูปภพ อรูปภพ มันเหนือ พอมันเหนือขึ้นมาแล้วมันไม่คล้อยตามใครใดๆ ทั้งสิ้น เพราะสิ่งที่คล้อยตามไปนั้นมันเป็นอดีตอนาคต มันเป็นเรื่องของโลกก็ปัญหา มันเป็นเรื่องของโลก เป็นเรื่องของเทวดา เป็นเรื่องของอินทร์ เป็นเรื่องของพรหม ที่เทวดา อินทร์ พรหมก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเหมือนกัน มันไม่มีใครแตกต่างกันไป มันไม่มีใครเหนือใคร มันมีแต่บุญและบาป ผิดหรือถูก ชั่วและดี

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนานะ ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา นะ มีคนคุ้มครองดูแล คำจุนดูแลมา มันเป็นคนมหัศจรรย์

เวลาเราเกิดมาชี้ทุกข์ชี้ยากไม่มีใครดูแลนะ เขายังเบียดเบียนเราอีกต่างหาก แสนทุกข์แสนเข็ญ เราเกิดมาในสังคม เวลาข้าวยากหมากแพงไง ในสมัยพุทธกาล พราหมณ์นิมนต์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจำพรรษาไง แล้วข้าวยากหมากแพง มันเกิดภัยพิบัติขึ้นมาไง

บังเอิญมีพ่อค้าโคต่างเขาเอาม้าไปขาย เขามีอาหารมาด้วยไง ม้ามันกินข้าวกลัองวันละ ๑ ทะนาน เวลาพระไปบิณฑบาต พระอาณนทัง เขาก็ใส่มา ๑ ทะนาน พระอาณนทังเอาน้ำพรมๆ แล้ว

บดๆ บดเป็นผงไปถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะภิกษุทำอาหารให้สุกเองไม่ได้
ปรุงแต่งได้ ได้มาแล้วปรุงรสได้ แต่ทำของดิบให้เป็นของสุกไม่ได้ เป็นอาบัติทั้งนั้นนะ

พระอานนท์ เอาข้าวกลิ้ง เอานินบด บดให้เป็นแป้ง แล้วเอาน้ำพรมๆ ถวายพระพุทธเจ้า
ทั้งพรรษา

ข้าวยาก เพราะอะไร

เพราะเขาไม่มี ที่ชี้ทุกข์ชี้ยาก ทุกข์ยากไปหมดนะ

ออกพรรษาแล้วพราหมณ์ที่นิมนต์ไว้ระลึกได้อนิมนต์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจำ
พรรษาแล้วลืม นิมนต์เข้าไปในราชวัง เพราะเขาปกครองด้วยพราหมณ์

ขอขมาลาโทษขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะมารดลใจให้ลืม มารดลใจให้คิดถึง
ไม่ได้ นี่มันถึงคราว คราวข้าวยากหมากแพง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นิมนต์ให้เข้า
ไปฉันในวัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนุเมทนากับพระภิกษุทั้งหลายใจ “พวกเธอชนะ
แล้ว” ชนะความขาดแคลน ชนะทุกข์ๆ อย่างที่กิเลสใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานนะ พระกัสสปะจะไปเข้าเฝ้าองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าใจ เขาบอกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วใจ

พระกัสสปะพระอรหันต์ธรรมสังเวช พระที่ชั้นมีตอนก็สลัดใจ ปุถุชนคนหนาคร่ำครวญ
ร้องไห้

หลวงตาบอก ร้องไห้ทำไม พระพุทธเจ้าตายไปแล้วยอดเยียมเลย ต่อไปนี้ไม่มีใครจำชี้จำ
ไซแล้ว อยู่สุขอยู่สบาย อยู่ตามกิเลสมันพลิกมันแพลงใจ

พระกัสสปะเศร้าใจมาก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ “อานนท์ อีก ๓ เดือนข้างหน้าเขา
จะทำสังคายนา เธอจะได้เป็นพระอรหันต์ในวันนั้น”

ข้าวยากหมากแพง เวลาเป็นทางโลกนะ เวลาข้าวยากขึ้นมา เขาทุกข์เขายากขึ้นมา ถ้าเขามีวาสนาอยู่บ้าง เขาก็มีคนค้าจุนดูแลรักษา นี่ไง เวลาข้าวยาก รักษาดูแลกันได้

หมากแพง หมากแพงคือมันจะเอาแต่อาหารที่ประณีต อาหารที่ดั่งงามไง กินหมาก กินปูน นั่นนะข้าวยากหมากแพง เวลาเราเป็นพระไง บิณฑบาตเลี้ยงชีพ ปัจจัยเครื่องอาศัย นี่ศีลและธรรม

ศีล – ข้าว

ธรรม – หมาก

ข้าวยากหมากแพง ศีลมีไหม ถ้าศีลเป็นศีล ศีลเป็นศีลแล้วจบ สีเลน สุกติ ยนฺติ สีเลน โภคสมฺปทา ศีลมีความสงบสุข ศีลมีโภคสมบัตินั่นคงแข็งแรง ไม่ทุกข์ไม่ยากกับใครทั้งสิ้น ถ้ามีศีล

ถ้ามีธรรม ไอ้อโฮ! มหัศจรรย์เลย นี่ไง ถ้ามีธรรม เห็นไหม เวลาธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้ามันมีเหตุมีผลของมัน มันเป็นธรรม ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมาในหัวใจของตน

ถ้ามีศีลมีธรรม มันไม่ข้าวยากหมากแพงไง

ถึงโลกจะข้าวยากหมากแพงตามแต่เวไนยสัตว์ สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม ถึงฤดูกาลแล้ว มันเป็นของมันโดยเวรโดยกรรมของสัตว์ นั่นมันก็เป็นเรื่องของโลกไง เราอยู่กับโลก เราจะไปกระเทือนกับโลกหรือ เขายังข้าวยากหมากแพง เขายังเห็นธรรม เขายังทุกข์ยิ่งยาก เขายังเห็นทุกข์ นั่นนะเทศน์กัณฑ์ใหญ่ๆ ทั้งนั้นนะ

เวลาไปบิณฑบาตเห็นเขาทุกข์เขายาก เห็นไหม ชีวิตนี้ โลกนี้พร้อมอยู่เป็นนิจ มันมีอะไรคงที่

ถ้าการศึกษาทางประวัติศาสตร์ มีแว่นแคว้นใดที่มันคง มันเป็นพันๆ ปี เป็นยุคเป็นสมัยมาเลย ทวาราวดีอย่างนี้ เวลาศรีวิชัยอย่างนี้ ศาสนารุ่งเรืองมากนะ ไอ้อโฮ! มันรุ่งเรืองเจริญงอกงาม แต่ถึงเวลาแล้ว ตอนนี้ก็เมืองหลวงของพระพุทธศาสนาในกรุงเทพฯ นี่ไง ในเมืองไทยนี่ไง แล้วเมืองหลวงของพระพุทธศาสนา เราก็เป็นพระเณร

แล้วเมืองหลวงของพระพุทธศาสนา บุคลากรทางพระพุทธศาสนา มันเป็นธรรมใหม่

ปัจจุบันจ้ สุนทิวสุโก ถ้ามัวเอง ก็ถ้ามัวนี้ ฎเป็นธรรมหรือเปล่าวะ ถ้ามัวใคร ถ้ามัวตัวเราเนี้
แหละ ถ้ามัวหัวใจเราเนี้แหละ ถ้ามัวเป็นศีลเป็นธรรมขึ้นมานะ มัวมีศีลมีธรรม ถ้ามัวมีศีลมีธรรมนะ สี่
เลน สุกดี ยนุติ สี่เลน โภคสมุพทา มัวมีความปกติสุขของมัว มีโภคะมีสมบัติทั้งสิ้น

ทรัพย์สมบัติทางโลก สมบัติผลัดกันชม ผลัดกันทั้งนั้นนะ ใครมีสติมีปัญญาขึ้นมาแสวงหา
มาได้ทั้งนั้นนะ เศรษฐีโลกๆ เขาเป็นเศรษฐีโลกเลย เขามีสติปัญญาณะ เขามีธุรกิจของเขา เขาทำ
ของเขาณะ โลกทั้งโลกใช้สินค้าเขาทั้งนั้นนะ โลกทั้งโลกเลยจ่ายตังค์ให้กูคนเดียว เป็นเศรษฐีโลก
เลย แล้วเขาอยู่ค้าฟ้าใหม่

สิ่งทีสมบัติผลัดกันชม ถึงยุคถึงคราวสมัยเขาหมด เขาล้าสมัย เขาหมดยุคตกยุค สินค้าเขา
ไม่มีใครมองเลย เป็นขยะ ขยะอิเล็กทรอนิกส์เต็มไปหมดเลยนะ แล้วไม่มีทีที่ทิ้งด้วย ส่งออกขยะ
ประเทศด้อยพัฒนามันซื้อไป ซื้อไปเพื่อแยก เพื่อเอาแร่ธาตุไปขาย เพราะอะไร เพราะไม่มี
สติปัญญาผลิตสินค้าไป

เขาผลิตสินค้าของเขา สิ่งทีว่าสมบัติผลัดกันชม สี่เลน สุกดี ยนุติ ไม่ข้าวยาก สี่เลน
โภคสมุพทา หมากก็ไมแพง ข้าวก็ข้าวมีอยู่ทั่วไป หมากก็หมากมีอยู่ทั่วไป

เราเป็นนักรบ สละความเป็นฆราวาสมาเป็นพระ เป็นพระเป็นนักรบรบกับกิเลส
ตัดหาความทะยานอยาก รบกับทิฐิมานะ รบกับกิเลสของตน ไม่ต้องไปรบกับใคร ปัจจัยเครื่อง
อาศัยมันเพื่อดำรงชีวิตนี้เท่านั้น นีวัดที่ไมร้าง

วัดร้างไปหมด วัดเต็มไปหมดเลย มีภิกษุเต็มวัดเลย ข้อวัตรปฏิบัติไม่มี ยกให้ฆราวาสเขา
จัดการให้หมดเลย นีเิง ข้าวยากหมากแพง ศีลธรรมไม่มี

ถ้าศีลธรรมมันมี มันทำของมันเิง ด้วยน้ำพักน้ำแรงเิง ด้วยน้ำพักน้ำแรง เินใหม่ เข้า
บิณฑบาตเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง นีเิง สิ่งทีได้มา ได้มาด้วยสัมมาทิฐิความถูกต้องชอบธรรม
ถูกต้องชอบธรรม ข้าวยากหมากแพงทีเิน เขามีขนาดเินเขาก็จะใส่บาตรพระ ถ้าพระเป็นศีล
เป็นธรรม

นีเิง อนาถบิณฑิกเศรษฐีเวลาทุกข์จนซีญใจ แม้แต่ข้าวกับน้ำผักคอง พระผ่านมาไม่ได้ ใส่
บาตรหมด จนสิ่งทีอเสขบุคคลเิง ภิกษุห้ามเข้าไปบิณฑบาต ถ้าผ่านเข้าไป เขาใส่บาตรหมด ห้าม
เลยนะ เสขบุคคล อเสขบุคคลนั้นนะ ห้ามเข้าไป ห้ามเข้าไป เข้าไปไม่ได้

เพราะจิตใจเขาเป็นธรรม เขามีศีลมีธรรม แต่เขาข้าวกับน้ำผักดอง เขาเป็นพระโสดาบันนะ เขามีธรรม เขามีศีล เขามีธรรม เข้าวายากหมากแพงที่ไหน ทั้งๆ ที่ไม่มีจะกินนะนะ แต่ให้คนอื่นก่อน เขาแขวนท้องก็ได้ จนพระพุทธเจ้าต้องบัญญัติเป็นวินัย ห้ามเดินผ่านเข้าไป สีเลน สุกตี ยนฺติ สีเลน โภคสมุปทา

เขามีศีลและเขาก็มีธรรม แต่เขาเป็นเศรษฐีแล้ววิบากกรรมของเขาไง สุกทำยแล้วสิ่งนี้ฟื้นกลับมาได้หมดนะ เวลาเขาฟื้นกลับมาแล้ว นั่นก็เป็นคุณสมบัติของเขา

ไอ้เราเป็นนักรบๆ เราจะรบกับกิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจของตน ถ้าเรามีศีล ข้าวไม่ยาก หาอยู่หากินได้ และถ้ามีธรรม หมากก็ไม่แพง

แต่ถ้าเราไม่มีศีลไม่มีธรรม ข้าวยากหมากแพง แล้วข้าวยากหมากแพงก็ดูความทุกข์ความยากของประชาชนเขา คนทุกข์คนจน คนที่ไม่มีหลักในหัวใจของตนไง เวลาขาดแคลนขึ้นมา จะได้มาด้วยความผิดความทุจริตอย่างไรก็ขอให้ได้มา

เวลาคนจน คนทุกข์คนเข็ญใจ เวลาเงินขาดมือ กู้นอกระบบๆ ดอกร้อยละเท่า ร้อยเปอร์เซ็นต์ ทบตันทบดอก เห็นแล้วสังเวช เห็นแล้วมันเศร้า แต่มันก็เป็นกระแสโลก กระแสสังคม เพราะสังคมนั้นอย่างนั้น สังคมเป็นอย่างนั้นเพราะอะไร เพราะการทุจริตการคอร์รัปชันทั้งนั้น ถ้าไม่ทุจริตคอร์รัปชัน มันทำผิดกฎหมายอย่างนั้นได้อย่างไร ทำผิดกฎหมายต่อหน้าสังคม ต่อหน้าประชาชนนะ มันทำได้อย่างไรถ้าไม่มีการคอร์รัปชัน

ถ้ามันมีการคอร์รัปชันไง คอร์รัปชันซ้อนเข้ามาอีก ทั้งๆ ที่ข้าวยากหมากแพงนะ จนเงินขาด ต้องกู้นอกระบบ ต้องกู้เขาไปทั่ว แล้วถึงเวลาแล้ว คนกินคนใจ คนทำนาบนหลังคนใจ นี่กระแสสังคม กระแสโลกไง

แต่เรามาบวชเป็นพระ เราไม่ทุกข์คนเข็ญใจแบบเขา เข้าขึ้นมาออกบิณฑบาตเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง ได้พิจารณาทำกิจของสงฆ์ พิจารณา ฉันท ถ้าไม่ได้ก็เวรกรรมของสัตว์ ไปบิณฑบาตพุงนี้ก็แล้วกัน ไปวันต่อๆ ไปแล้วกัน ถ้าไม่ได้ก็จะคลานไปไหน นี่ไง มีศีล ข้าวขาดแคลนขนาดไหนแต่มีศีล

ถ้ามีธรรมขึ้นมาละ นี่มันเป็นกรรมของสัตว์ ถ้ามีธรรมมันรู้มันเห็นไง มันรู้มันเห็นว่าอำนาจวาสนาของเราแค่นี้ แล้วจากปัจจัยเครื่องอาศัยยังขาดแคลนขนาดนี้ แล้วสติ สมาธิ จะเกิดขึ้นมา

อย่างไร มันร้อนไปหมด มันแผดเผาไปในหัวใจทั้งสิ้น มันขาดสติ แล้วก็ทุกข์จนเข็ญใจใจ ทำไมเป็นอย่างนี้

แต่ครูบาอาจารย์ของเราจะ ถ้าเจอสภาพแบบนี้ยิ้มเลยนะ มันเป็นวาระและมันเป็นการพิสูจน์บารมีของตน

มีมากมาย พระกรรมฐานนะ ใช้เล่ห์ใช้กลอย่างไรก็แล้วแต่ จะเอาอาหารอันประณีต ข้าวยาก จะเอาหมากเอาชันอย่างดี ใช้เล่ห์ใช้กลไป

ในสมัยพุทธกาลนะ เวลาเกิดข้าวยากหมากแพง เวลาพระไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีแต่หนึ่งห่มกระดุกมานะ เส้นเลือดโป่งหมดเลย มันมีภิกษุอยู่กลุ่มหนึ่งไง ใ้ไฮ! มานะ มีน้ำมีนวลเปล่งปลั่งเลย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามว่า เธออยู่กันอย่างไรวะ

โ้! ข้าพระพุทธเจ้าอยู่ด้วยธรรม บอกว่าองค์นั้นเป็นพระอรหันต์ ใ้พระอรหันต์บอกองค์นั้นเป็นพระอนาคามี องค์นั้นบอกพระองค์นี้เป็นพระสกิทาคามี โ้! ชาวบ้านเขาศรัทธา เขาใส่บาตร เขาดูแลรักษา ผิวหนังเปล่งปลั่งไปหมดเลย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก พวกเธอมันมหาโจร

นี่ไง เทียบยกกันเอง ยกยกกันเอง เป็นมหาโจรไป

ท่านเป็นพระอรหันต์ ใ้พระอรหันต์ก็บอกองค์นั้นท่านเป็นพระอนาคามี พระต่อพระ เียนยอยกยกต่อกัน ประชาชนก็ชื่นชมดีใจ แสงสว่างทุกอย่างขึ้นมาทำทาน ใ้ไฮ! ผิวหนังเปล่งปลั่งเขียว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก มหาโจร ตีเตียนมากมายมหาศาล อยู่ในพระไตรปิฎก

แต่พระโดยทั่วไปนะ ไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ หนึ่งห่มกระดุกทั้งนั้นเลย นี่เพราะเกิดภัยพิบัติไป

โลกนี้มีสิ่งใดที่มั่นคงและไม่เปลี่ยนแปลง เรามีสติปัญญาของเรา เห็นไหม เรามีสติปัญญาของเรา นั้นเรื่องของโลก โลกหมุนไปไม่มีวันที่สิ้นสุด เพราะโลกนี้เป็นอินไตย แต่สภาพของโลกจะเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ตลอดเวลาเพราะมันเป็นฤดูกาล มันเป็นเพราะกรรมของสัตว์ มันเป็นเพราะการกระทำของผู้อาศัยอยู่บนโลกนั้น

เราก็เกิดมากับโลกนั้น เราเป็นฆราวาส เราเห็นภัยในวัฏสงสารมาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระเพื่อจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา ทางโลกเขาข้าวยากหมากแพง เราเป็นพระมีศีลมีธรรม ถ้ามีศีลมีธรรมก็เชื่อฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ลงในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หัวใจมันจะเป็นธรรม ถ้าหัวใจเป็นธรรมแล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เพราะอะไร เพราะมันมีวงรอบของมันไง

ดูต้นไม้ เห็นไหม วงรอบวงปีของต้นไม้ เราจะเห็นเลยว่าต้นไม้ปีนี้ อายุมากน้อยขนาดไหน เรามีสติปัญญาของเรา ถ้าเรามีศีลมีธรรมของเรา เรามีขอบมีเขตของเรา เราไม่ทะลุทะลวงออกจากเขตรั้วกันของศีล

แล้วถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เรามีสัมมาสมาธิ เรามีธรรมในหัวใจของตน ถ้าเรามีภาวนามยปัญญาขึ้นมาในหัวใจของตน มันจะสมกับความเป็นนักรบไป ความเป็นสมณะ ความเป็นภิกษุสงฆ์ ความเป็น เห็นไหม ไม่วัดร้างไป

ไม่ใช่หัวใจที่ว้าเหว หัวใจที่อ้างว้าง แล้วก็ไปกว้านเอาอะไรมาเผาก็ไม่รู้

ถ้ามีสติปัญญาจะเคารพบูชาธรรมและวินัย ถ้าเคารพบูชาธรรมและวินัยคืออะไร คือเคารพหัวใจของตนไง คือเคารพพุทธะดวงนี้ไง

เพราะพุทธะดวงนี้มันไม่มีสติไม่มีปัญญา มันไปกว้านเอาเรื่องวิทยาศาสตร์ เรื่องของโลกเข้ามาแผดเผา แล้วตัวมันไม่มีใจ เป็นคว้าน้ำเหลวไง นี่ไง หมากแพงไง นี่ไง สิ่งที่จินตนาการไป อริยทรัพย์ อริยภูมิไป ข้าวยากหมากแพง หัวใจว้าเหว หัวใจอ้างว้าง

แต่ถ้ามีสติปัญญานะ ครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่มั่นอยู่ถ้ำสาริกา ๓ ปี องค์เดียว อยู่องค์เดียวไม่มีใครยุ่งเลย ๓ ปี อยู่ที่ถ้ำสาริกาได้สภิกาคามีและอนาคามี ๓ ปีได้ ๒ ชั้น องค์เดียว อยู่ฝึกหัดตนเท่านั้น ถึงเวลาแล้วนะ คิดถึงหมู่คณะไง กลับไปเพื่อเอาหมู่เอาคณะไง กลับไปเพราะอะไร

เพราะมีติดบอดทั้งนั้น หัวใจมีติดบอด ข้าวยากหมากแพง ไม่มีศีลไม่มีธรรม ศีลธรรมอยู่ในตำรับตำรา ศีลธรรมโยนให้ตำรา ผู้มีการศึกษาธรรมะไง ศึกษาจบแล้ว รับประทานนียบัตรแล้ว ธรรมะก็ฝากไว้อยู่ในหนังสือไง แล้วใช้ชีวิตหย่าเป่ ใช้ชีวิตตามความพอใจของตน เป็นพ่อออกจารย์ เป็นครูบาอาจารย์ เป็นผู้ที่ยกคุณธรรม

ข้าวยากหมากแพง ว่าเหวและขี้ทุกขี้ขี้ยาก แล้วเวลาสิ้นชีวิตนี่ไปนะ ปากนรกนะ มีแห่งเหล็กเท่าลำตาล ผ่ากาสาวพัสตร์ ธงชัยพระอรหันต์ตกนรกไม่ได้ จะไปพาดอยู่บนปากนรกนั้นนะ แล้วตัวเองลงไปตามเวรตามกรรมของสัตว์ จนแห่งที่เป็นเหล็กเท่าลำตาลแอนเลยละ

นี่ไง ถ้าข้าวยากหมากแพง แล้วใช้ชีวิตตามแต่กิเลสตัณหาความทะยานอยากในหัวใจของตน ผลลัพธ์ของมันมีแต่ความแผดเผาทั้งนั้น

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์เรานะ นี่ไง ทรงศีลทรงธรรม พอทรงศีลทรงธรรมขึ้นมาแต่ความปกตีสุข คนเขาจะกราบเขาจะไหว้ เขาพยายามจะเข้าไปแสวงหาท่านนะ ต้องซื้อทางเข้าไปนะ เข้าถึงตัวท่านไม่ได้เลย

หลวงตาพระมหาบัวท่านพูด ถ้าพูดถึงทางโลก หลวงปู่มันเหมือนกับผ้าขี้ริ้ว คำว่า “ผ้าขี้ริ้ว” ผ้าเช็ดเท้าของบ้านของแต่ละบุคคล เป็นสมบัติที่ต่ำค่าที่สุดคือผ้าขี้ริ้ว ถ้าทางโลก แต่ถ้าทางธรรมนั้นเศรษฐกิจคุณธรรม เพราะท่านปกตีสุขของท่านไง ท่านวิหารธรรมไง อยู่ในวิหารธรรม สติสัมปชัญญะสมบูรณ์แบบ ไม่มีสิ่งใดเข้ามากล้ำกรายสิ่งที่เป็นวิหารธรรมในใจดวงนั้นได้ เทวดา อินทร์ พรหม มาขออาราธนาฟังเทศน์ฟังธรรมตลอดเวลา

เทวดา อินทร์ พรหม โอ้โฮ! พวกเรากกราบไหว้บูชายกย่องสรรเสริญมากมาย กลับมาฟังเทศน์หลวงปู่มัน

สิ่งที่เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา วิหารธรรมอันนั้นมันยิ่งใหญ่ไง มันยิ่งใหญ่ มันเหนือวิภูฏะ เหนือกามภพ รูปภพ อรูปภพ

แล้วเราละ

เราเป็นศากยบุตรพุทธชินนโรธ เห็นภัยในวิภูฏสงสารมาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระแล้วเลิกค้นหาสิ่งที่เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นตามความเป็นจริงในหัวใจของตน

ถ้ามันมีศีลมีธรรมขึ้นมาไง ถ้ามีศีลมีธรรมขึ้นมาละ มันอบอุ่นของมันไง ถ้ามีศีลอยู่ในป่าใน
เขานี้สบายมากนะ

โอ้ย! เขาบอกว่าต้องมีวิชานะ เข้าป่าต้องมีวิชา

ไอ้เรามีศีล ๒๒๗ นี้ กูก็อยู่ในป่ามาเหมือนกันนะ เเพชฌัญญาเยอะแยะไปหมด สัตว์ป่าก็คือ
สัตว์ป่า ทั้งเสียทั้งข้าง สิ่งลึกลับซับซ้อน เพราะอะไร

เพราะมันอยู่ที่วาสนาของคน บางคนนะ ก็ไม่รู้ไม่เห็นอะไรเลยเหมือนกัน อยู่ได้โดยไม่รู้ไม่
เห็น แต่ถ้าคนมีวาสนานะ มันมีการทดสอบไง มันมีการทดสอบว่าหัวใจมันคงหรือไม่ หัวใจตีนกลัว
หรือไม่

อย่างเราเข้าไป เข้าไปในป่าในเขา เสือธรรมชาติก็มี เสือเทพก็มี เสือเทพ เสือเทพเข้ามา
ทดสอบ อย่างเช่น เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมามันกำลังจะเข้าด้ายเข้าเข็ม จะมีสิ่งนั้นเข้ามาส่งเสริม

เวลาเทวดา อินทร์ พรหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ เทวดา อินทร์
พรหมส่งข่าวเป็นชั้นๆ ขึ้นไป เขาปรารถนาไง เขาต้องการไง เขาอยากได้ของดีไง เขาอยากได้ของ
ดี ของจริง ของที่สะอาดบริสุทธิ์ เขาทดสอบ เวลาทดสอบขึ้นมา สิ่งนั้นมันเข้าส่งเสริม

แต่ถ้าเป็นเรานะ ไปเจออย่างนั้นวิ่งหาจุกตุตเลย

ถ้ามีศีลมีธรรมขึ้นมา มันเป็นที่ดีงามทั้งนั้น ถ้ามีศีลมีธรรมขึ้นมาละ คำว่า “มีธรรม
ขึ้นมา” มันไม่ตีนกลัวใดๆ ทั้งสิ้น ศีล ๒๒๗ ถ้ามีเวรมีกรรมต่อกัน เพราะมีศีลมีธรรม มันเชื่อ เชื่อ
เลย ถ้ามีเวรมีกรรมต่อกันนะ มันให้ผลทั้งนั้นนะ ถ้าไม่มีเวรมีกรรมต่อกัน เชื่อ แล้วถ้าเป็นธรรม
คุ้มครองด้วย

หลวงปู่ชอบใจ เพชรบูรณ์ ไปสวดมนต์ นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส นี่เวลา
สวดมนต์ไ้ เวลาถึงเวลาจะย้ายสถานที่ไปไง เทวดาเข้านิมิตเลย โอ้ย! ท่านอาจารย์ นิมนต์ให้อยู่
ที่นี่เถอะ ท่านอาจารย์อยู่ที่นี้ ไอ้โฮ! เวลาทำวัตรสวดมนต์มันกังวาน มันไพเราะเพราะพริ้ง มันมี
ความสุข

เราเคยมีศีลมีธรรมอย่างนั้นไหม เราเคยทำประโยชน์กับตัวเองบ้างไหม

เหงื่อไหลไคลย้อยข้อวัตรปฏิบัติเพื่อความมั่นคงของจิตดวงนี้ จิตดวงนี้มันมีวิหการธรรม มันมีความปกติสุขของมัน แล้วมันทำด้วยความขึ้นบานนะ เพราะอะไร เพราะบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา ข้อวัตรปฏิบัติก็คือศีลไง ทำบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำด้วยความเคารพ

ดูตรุษจีนสิ ดูปีใหม่สิ เขาสังสรรค์กันนั่นมันคืออะไรนะ ตรุษจีน เขาไหว้พระ เขาไหว้ปู่ย่าตายาย กตัญญูตเวทีย เขาไหว้ ระลึกถึง

ไอ้ของเรา ถ้าเราทำข้อวัตรปฏิบัติ เรายะลึกถึงคำอบรมบ่มเพาะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีลและธรรม เราทำข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา เรานูชาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นที่ท่านอบรมบ่มเพาะ ที่ท่านทำเป็นตัวอย่าง ไม่ใช่อบรมบ่มเพาะธรรมดานะ ทำเป็นแบบอย่างนะ ทำให้เราเห็นเป็นการประพฤติปฏิบัติกันนะ แล้วเราทำด้วยความเคารพบูชา นี่ถ้าเราเป็นพระไง ถ้ามันมีศีลมีธรรมไง

เราทำเพื่ออะไร เหงื่อไหลไคลย้อยเลยนะ โอ้ย! เหนื่อยฉิบหายเลย แต่ขึ้นบานนะ เราทำเคารพบูชาครูบาอาจารย์ของเราเพื่อฝึกหัดให้จิตใจเข้มแข็ง เราทำเคารพครูบาอาจารย์ว่าให้จิตใจมันมีอุคมิภาวะ แล้วเวลาเราไปฝึกหัดปฏิบัตินั่งสมาธิภาวนา เออ! มันมีที่มาที่ไป

ไอ้ที่ทั้งๆ ขว้างๆ ถึงเวลากฎจะนั่งภาวนา

ภาวนาอะไรวะ แล้วเริ่มต้นตรงไหน นั่งลงไปก็สะดุ้งแล้ว พอเข้าทางจงกรมแหงเลย อู๋! ภาวนาอะไร

แต่ถ้าเราเคารพบูชานะ เห็นทางจงกรมนะ ไม่ต้องเห็นหรอก ทำข้อวัตรอยู่ ระลึกถึงเลยเดี๋ยวจะไป ตรงนั้นๆ แล้วจะเอาเต็มที เอาเต็มที่ด้วย

นี่ไง การฝึกหัดการประพฤติปฏิบัติมันเริ่มต้นตั้งแต่ภายนอก เริ่มต้นตั้งแต่เราบำรุงรักษาหน่อของพุทธะ รดน้ำพรวนดินแล้วมันจะเติบโตขึ้นมา

ถ้าหน่อของพุทธะไม่รดน้ำพรวนดิน มันจะเติบโตได้ไหม ปล่อยมันตากแดดตากฝน ตากแดดนะ ปล่อยให้แดดมันแผดเผาเนะ ให้มันแห้งแล้งนะ ให้มันอยู่ที่ดินดานนั้นนะ มันไม่ใช่

พลาสติกมันจะได้เกิดได้ มันเป็นหน่อไม้ มันต้องอยู่ในพื้นที่ชื้น มันต้องมีภูมิอากาศ มันไม่ใช่
พลาสติกเอามาตั้งไว้เว้ย แล้วมันโตขึ้นมาเลย เออ! โลกมันเจริญไง

ข้าวยากหมากแพงทำให้คนทุกข์คนยาก ขาดศีลขาดธรรม ขาดความปกติสุข

สี่เลน สุกดี ยนฺติ สี่เลน โภคสมุปทา ศีลคือความปกติสุข ศีลมีโภคสมบัติของตน มี
คุณสมบัติแล้วมีความภูมิใจ มีความภูมิใจนะ แล้วปลอดโปร่งโล่งเือง

เวลาทบทวนจิตใจของตน นั่นก็ทำแล้ว นี่ก็ทำแล้ว สิ่งที่คุณบอณาจารย์อบรมบ่มเพาะมาก็
ได้สืบทอด แล้วหัวใจมันก็มีคุณค่าขึ้นมาไง หัวใจมีคุณค่าขึ้นมามันก็มีสติไง

โอย! ทุกข์เจียนตาย สตินี้กระเจิดกระเจิง หัวใจก็ว่าเหวเป็นอากาศธาตุ ไม่มีอะไรเป็นขึ้น
เป็นอันนะ แต่ถ้ามันมีศีล ถ้ามีธรรม กายกับใจใจ เวลาฝึกหัดปฏิบัติ จิตตภาวนาเว้ย ไม่ใช่ตูด
ภาวนา กั้นนั่งนี่ตูดภาวนา เขาภาวนาเขาเอาจิตใจ จิตสงบ ตูดด้านเลย

หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกว่า นั่งจนก้นด้าน นั่งจนเลือดซิบๆ เลย

ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมาท่านปฏิบัติอย่างนั้น แล้วท่านมีคุณธรรมในหัวใจของท่าน
แล้วถึงเวลาทุกๆ องค์ยิ้มเลย พอใจความเพียรของตัวเอง พุดถึงความเพียรแล้วอิมใจพอใจ ไม่ใช่ว่า
เรา โอย! แหยงเลยนะ เห็นทางจงกรมนี้วิ่งหนีเลย นั่งสมาธิ โอย! เข็ดชื้ออนชื้อแก่

แต่ครูบาอาจารย์เราภูมิใจ เพราะมีศีล สี่เลน สุกดี ยนฺติ สี่เลน โภค มีสมบัติ สี่เลน
โภคสมุปทา มีปกติสุข มีสมบัติของตน แล้วพอมีสมบัติของตนมันก็รักษาศีล รักษาข้อวัตรปฏิบัติ
มันก็ภูมิใจใจของตน ใจของตนมันก็เป็นศากยบุตรพุทธชินนรต เป็นบุตรขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นธรรมทายาท ทายาทโดยธรรม ทายาทแบบไม่ขอใคร
ไม่อ้อนวอนใคร แล้วใครให้ไม่ได้

ทายาทโดยธรรมมีศีล มีสมาธิ มีธรรม มีธรรมในหัวใจของตน เอวัง